

**Opinia do ustawy o zmianie ustawy – Prawo o adwokaturze
oraz ustawy o radcach prawnych
(druk nr 987)**

I. Cel i przedmiot ustawy

Ustawa z dnia 8 października 2010 r. o zmianie ustawy – Prawo o adwokaturze oraz ustawy o radcach prawnych ma na celu dostosowanie systemu prawa do wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 1 grudnia 2009 r. (sygn. akt K 4/08; Dz. U. z dnia 11 grudnia 2009 r., Nr 210, poz. 1628), stwierdzającego niezgodność z Konstytucją art. 90 ust. 2 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. – Prawo o adwokaturze (Dz. U. z 2009 r. Nr 146, poz. 1188, z późn. zm.), w części obejmującej zwrot „albo postępowania przed sądem dyscyplinarnym”, oraz art. 95c pkt 1 tejże ustawy, w części obejmującej zwrot „z zastrzeżeniem art. 90 ust. 2”.

Ustawa nadaje nowe brzmienie art. 95c pkt 1 ustawy – Prawo o adwokaturze, a także wprowadza odpowiednie zmiany w ustawie z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz. U. z 2010 r. Nr 10, poz. 65 i Nr 47, poz. 278), z uwagi na to, że powołany akt normatywny zawiera analogiczne regulacje jak te, które zostały zakwestionowane przez sąd konstytucyjny. W konsekwencji również na gruncie ustawy o radcach prawnych przesądzone zostanie, że pierwszą fazą postępowania dyscyplinarnego jest zawsze dochodzenie – zarówno w wypadku, gdy postępowanie takie zostaje wszczęte na wniosek rzecznika dyscyplinarnego (Głównego Rzecznika Dyscyplinarnego), jak i wtedy, gdy polecenie w tym zakresie pochodzi od Ministra Sprawiedliwości.

II. Przebieg prac legislacyjnych

Opiniowaną ustawę o zmianie ustawy – Prawo o adwokaturze oraz ustawy o radcach prawnych uchwalono na 75. posiedzeniu Sejmu, na skutek przedłożenia senackiego, objętego

drukiem sejmowym nr 3315 (przedmiotowy projekt został uchwalony w dniu 22 lipca 2010 r., podczas 60. posiedzenia Senatu).

W sprawozdaniu z dnia 21 września 2010 r. sejmowa Komisja Sprawiedliwości i Praw Człowieka zaproponowała przyjęcie projektu ustawy w poprawionej wersji, uznając iż formuła rozstrzygnięcia, jaką posłużył się Trybunał Konstytucyjny (wylimitowanie fragmentu przepisu określonego w sentencji orzeczenia), powoduje, iż art. 90 ust. 2 ustawy – Prawo o adwokaturze w istocie obowiązuje już w projektowanym brzmieniu (druk sejmowy nr 3409). Ostatecznie zatem w art. 1 ustawy zrezygnowano z podziału na punkty, zaś nowe brzmienie na mocy tej jednostki redakcyjnej ma otrzymać wyłącznie art. 95c pkt 1 ustawy – Prawo o adwokaturze.

III. Uwagi szczegółowe

Trybunał stwierdził niekonstytucyjność rozwiązania zawartego w art. 90 ust. 2 ustawy – Prawo o adwokaturze, polegającego na przyznaniu Ministrowi Sprawiedliwości kompetencji do zainicjowania postępowania dyscyplinarnego przeciwko adwokatowi tudzież aplikantowi adwokackiemu bezpośrednio przed sądem dyscyplinarnym, a więc z pominięciem dochodzenia bądź też bez względu na wcześniejszy negatywny wynik tego etapu postępowania. Ponadto Trybunał orzekł o niezgodności z Konstytucją art. 95c pkt 1 ustawy – Prawo o adwokaturze w części, w jakiej przepis ten – korespondując z postanowieniem art. 90 ust. 2 – wskazywał na istnienie wyjątku w zakresie wymogu przeprowadzenia dochodzenia. Zdaniem Trybunału Konstytucyjnego przedstawione regulacje godziły w prawo do obrony poręczone przez art. 42 ust. 2 ustawy zasadniczej, albowiem ich skutkiem było pozbawienie obwinionego możliwości wykazania już we wstępnej fazie postępowania dyscyplinarnego, że stawiane mu zarzuty są bezzasadne i że tym samym brak jest podstaw do wszczęcia przeciwko niemu postępowania przed sądem dyscyplinarnym.

Trybunał Konstytucyjny przytoczył w swym orzeczeniu fragmenty art. 90 ust. 2 i art. 95c pkt 1 ustawy – Prawo o adwokaturze, które musiały zostać wylimitowane jako niezgodne z Konstytucją. Jednakże w przypadku tego drugiego przepisu (odsyłającego do art. 90 ust. 2) po wyrazie „dochodzenie” pozostał przecinek, po którym to następuje średnik. Dlatego też niezbędne było usunięcie wspomnianego znaku interpunkcyjnego w drodze nadania art. 95c pkt 1 nowego brzmienia.

Jednocześnie Senat wystąpił z propozycją nowelizacji art. 67¹ pkt 1 i art. 68¹ ust. 1a ustawy o radcach prawnych, wychodząc z założenia, że pozostawienie podobnych regulacji do tych, które za sprawą wypowiedzi Trybunału zostały usunięte z porządku prawnego, a mianowicie: dopuszczających odstępstwo od obowiązku przeprowadzenia dochodzenia w razie

wydania przez Ministra Sprawiedliwości polecenia wszczęcia w stosunku do radcy prawnego lub aplikanta radcowskiego postępowania przed sądem dyscyplinarnym, byłoby sprzeczne ze standardem konstytucyjnym, do którego odwoływał się wyrok z dnia 1 grudnia 2009 r.

IV. Propozycje poprawek

Ustawa nie budzi zastrzeżeń legislacyjnych.

Katarzyna Konieczko

Ekspert ds. legislacji